

N° 29.

A FELS. R. CSAL. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Közt. Bétszon, Pénteken Novemberek 13 ik napján
1801-ik éjztendőben*

Helvétzini Respublika.

Másutt lassan-lassan csak kezd már az áldott tsendőf. g helyre állani: csak a' szegény Helvétusok között nem akar ki alunni az egyenletlenségnek széljén b nteződött tüze. A' Dieta (így írják B. selből Okt. 29-ikén) olyan módon létezt a' Constituziónak készítésével, mintha csak kártyával jádzoit volna. Oktob. 24-ikén voksolásra botsátotta a' maga munkáját, a' nélkül, hogy sem 13 jelenlévő tagoknak protestálásával, sem pedig 10 más tagokna távollétekkal valamit gondolt volna, 's a' voksok többsége azon munkat helybe hagyta. Hanem az eddig való Torvenyhozó Tanats' tagjainak, sem ez a' hebra-

gyálkodás sem pedig az nem tettizett, hogy a' Diétának egy bizonyos része igen nagy hatalmat vett magának. A' Törvényhozó Tanács tehát, követet küldött a' Direktoriumhoz, a' mely egy idő óta csak három, u. m: *Dolder*, *Svany*, és *Rutiman* nevű tagokból áll, oly izenettel, hogy: mivel a' Diéta az ő magaviselete által a' hatát veszedelmes *Lépevállások* közé helyeztette, tehát *Directorium* ismét kezdjen hozzá a' maga foglalatllágainak folytatásához, és a' közönséges isendég's battárság' fennmaradása iránt, gondoskodjék.

A' Direktorium azonnal hozzá is fogott hatalmának újontani gyakorlásához, a' lévén legelső lépése is, hogy *Uri-Schwytz*, és *Unterwalden* nevű Kántonokból a' katonaságot, a' nép' lecsendesítése végett, ki honta: a' Törvényhozó Tanács pedig a' Diétát még az nap el oltassa, meg izenve néki, hogy az általa készített új *Constituzió*, mint erőfeszítésmunka, lemmi erőnek lenni hirdetteik. Továbbá egy 25 izemélyekből álló *Senatust* isendekik a' Törvényhozó Tanács: és három hónapok múlva egy új Diéta fog öltize gyűlni, hogy a' *Senatus* által javasoltatandó tikkelyekből egy új megjövítou *Constituziót* készítsen.

A' *Berni* utzákon és vendégházakban való minden öltizetsoportozások szorosan meg tiltattak. A' *Frásák* mihelyett 5 embarnélöbbitlának egygyütt, azonnal izteli kergetik őket. Senki sem kételkedik rajta, hogy a' *Fr. Oltizéltől* ne vette volna mondutását az új *revoluzió*. Most már mindeneknek általán a' *Bocaparte* *Constituzioja* áll; mindenek ennek jo vagy rossz oldalait vizsgálják, a' mellynek kétség kívül egészben bé kell véteitai ut is. A' *Berni* *Erantzia* Követ *Verninae* 27: dikkben vette *Paris*ből az új

utasitást; és a' Dfeta 28. dikban már vette a' rendelkezést, hogy ofzóljon széljel.

Frantzia Respublika.

Ugyan látszanak a' békeffégek áldott jelei már is minden felé. Ostendében 18 *pró Centóval* szállott alább a' nádmoz és kávé, az ólta, hogy csak a' neutrális hajók oda me^gérkezettek: pedig minden ória még lejjebb kell ^{lenni} Japán ezen idegen-világ béli portékáknak, minthogy minden nap 150 hajók várattatnak oda az idegen-világ béli tartományokból, külömbkülömbféle ott termő portékákkal. — Már közlénei terhest, néhány Anglus kereskedő hajók is kötöttek ki Ostendéhez. A' tengereket már majd mindenütt oda hagyták a' hadi hajók. Az Ostendei, Nieuporti, Dünkircheni, és más Respublikai kikötőhelyekhez tartozó prédáló hajók, mind vízre jöttek, és a' törvényes ragadozás helyét, egyéb igaz után való ^{széles} spekuláczió jár az ezek.

Különösen írt a' *Moniteur* Oktob. 14. dikén a' békefféges alkudozásoknak eddig való folyamatajokról. Ez a' munka, *úgymond*, mind Párisban, mind pedig Londonban is, oly titkoson folytattatott, hogy még a' második és harmadik Konzulok sem tudhatták, miben legyen a' dolog. Konzul *Cambaceres* nem sok napokkal a' békeségnek ki-hírdettetődése előtt azt tudakozta az első Konzultól, hogy: volna e' reménség a' békeséghez? — a' melyre *talámmal* való választ kapott Bonapartétól. Az egész dologban egyedül csak a' Külső Minifter *Talleyrand* volt a' Bonaparte meg bízott dolgozó társa, ő intézett el minden projektomokat, mind *pró* mind *contra*. Talleyrand bízatta meg: izűnés nélkül az első Konzult, hogy a' békeffégre való nagy vágyódás által időse előtt ne engedje magát el ragadtatni. És mind ezek

Által azt érdemelte, hogy a' dolognak szerentsés ki = menetele után, egy igen magasztaló levelet küldött hozzá az első Konzúl.

Az első Konzúl most a' Frantzia országi Ersekeknek és Püspököknek ki = nevezésekkel foglalatokodik igen nagyon; a' kik rész szerént a' Constituzióra meg = esküdt, rész szerént az arra meg = nem = esküdt Catholicus Papok közül fognak ki választani. A' leg főbb principium, a' mely ezen ki = nevezetésnek fundamentomává tétődött, ez, hogy egy Pap se rendeltetessék abba a' Departamentbe, a' hol lakos, vagy a' hol valaha papi hivatalt viselt. Még a' közönséges papi személyekre is oly megfeszre ki terjesztetik ez a' fundamentom, hogy egy úgy nevezett világi pap is ne nyerhesse el a' maga régi Ekklesiáját; sőt hogy még csak abba az Al = Préfectusságba se maradhasson meg, a' hol ez előtt papskodott.

Már most a' Macori 82 esztendő, az Orléáni, és más több idős Püspökök is, bé küldötték végézetre azon nyilatkozatásaikat, a' mellyek által püspöki meggyeikről, hogy az Ekklesia' békesége helyre állittathassék, a' Concordatának kivánságához képeest forma szerént le mondanak. Már tétetnek azok a' készületek is Párisban, a' mellyek az ott lévő Pápa' Legátussának Coprara Kárdinálnak közönséges ceremoniával lejendő audientziájához kivantatni fognak. Sicut = Tanátsos *Benezech* fogja, mint fő Czeremonienmester, készíteni és az Országlószék' eleibe terjeszteni azt az intézetet, a' mely szerént ez a' már rég nem történt nevezetes audientziaadás, véghez fog menni. Az a' tettfeje az Országlószéknek, hogy ezt az audientzia = adást, illeendő és elegedendő ceremoniával ejtse meg ugyan, de úgy azonban, hogy se felette szembe tázó módon különbözön

a' le folyt időszakasz béli Pápa Követeinek audientziáijuktól.

Nevezetesíteni fogja ezen audientziának napját az is nem kevésbé, hogy a' Légátus egész ceremóniával való misét fog akkor a' Kathedrale templomban maga személyes n tartani: a' mise után pedig a' Sz. Rochus templomába mennén, ott a' Gen. Lasnes nem rég született fiát megkereszteli, a' hol mint kerest. apa, *Bonaparte* Konzúl is jelen leszen.

Berenger nevü polgárt a' Tribunatusból Status = Tanátsoffá nevezte a' napokban az első Konzúl, a' mellyben azt tartják nevezetesnek, először, hogy a' Státus = Tanátsban ő az első Protestáns tag, másodsor, hogy az ő Státus = Tanátsoffá való nevezetődése, igen véletlenül történt. Maga se gondolta volna. Néhány hetek előtt t. i. az első Konzúlnál lévén audientzián a' Tribunatus' tagjai, a' Pápával való Concordiáról és azokról az útakról és módokról beszélgetett vélek *Bonaparte*, a' melyeket ő a' Catholika Vallásnak vizsgálása végett, jóknak lenni gondól. A' több Tribúnusok mind halgattak, és ezen halgatás által azt láttattak jelenteni, hogy a' Konzúl szándékát jóvá hagyják: csak egyedül *Berenger*, a' ki a' Tribunatus tanátskozásában az Országglószéknek minden eddig tett lépéseit helybe hagyta, és védelmezte, szollott most eile a' Konzúlnak. Minthogy hevesen ki is fokadott némely ki: nyilatkoztatásaiban, semmi jót nem jövendöltek neki az ő barátjai, és azt hitték felőle, hogy bizonyononki eseit a' *Bonaparte* kegyelmiből. El bámúltak rajta, mikor azt halgották, hogy ez, Státus = Tanátsosnak nevezte *Berenger* polgárt.

Páris, Okt. 29. dikién.

Trier várossában és környékein sok temető-

kövekre találtak a' földben, a' mellyek a' Romai idő béliek; találtak 14 ezer darab réz pénz' nemeit is, a' mellyek a' Romai Császárok' idejében többire a' 3. első Századok alatt verettek; mind együtt 1. mázsát nyomnak; egyikén *Diána*, a' másikon *Vesta*, a' harmadikon 2. szárnyas *Merkuriusok*, 's több e' félék szelvéltetnek. Vedreket, és egyéb ilyen ritkaságokat is sokat találtak, a' mellyeknek leírásai fog adattatni. — Nem lehet leírni azoknak a' Frantzia hadi fogjoknak örvendőzéseket, a' kik 4 — 6 ezertől fogva a' tó fogság után a' Frantzia földre ki lépnek. — A' Frantzia bornak erőssen kezdett nőni az árrok a' békefénynek helyre: állásától fogva; mint, hogy az Anglusok igen hordják által Angliába. — A' békefény' nagy innepe, *Brumair* 18. dikán (Nov. 9. dikén) a' Bonaparte' nagy revoluziójának napján fog tartatni. Ak 6. ra *Lord Cornwallis* is szándékozott Párisba meg érkezni, sok kíséreléssel.

Admirál *La Touche* nem soká fogja halasztani a' Sz. Domingó szigete felé való el: indulást, hogy azt, a' Frantzia Respublika számára a' Szeretsen Generál *Toussaint*' keziből ki: vegye. *Bonaparte Hyeronimus* is el fog oda evezni velle. A' Frantzia országlószék olyan vélekedéssel látzik lenni a' nevezett Szeretsen Generálisról, hogy ő azzal a' Constituzióval, a' mellyet Sz. Domingo szigete fel állított, és a' mellyet a' helybehagyás végett a' Fr. Országlószékhez el: küldött, egyenesen arra láttalják tzelozni, hogy azon szigeten egy szabad Szeretsen Respublikát állítson fel: a' melly által ő minden Napnyúgoti Indiai Frantzia, Anglus, és Egyéb Koloniáknak veszedelmes példái fogna mutatni.

Nagy Britanniá

Londonból. — Egy újságíró itten, még nem

akar egész hitelt adni a' békeflegnek, azért, azt mondja, hogy Lord *Cornwallis* nem érti a' *Franzia* nyelvet, *Bonaparte József* sem az *Anglus* nyelvet, következés képpen csak más harmadik által fogják közleni egymással a' magok gondolataikat.

Egy *Billington Izák* nevü 82 elztendös *Anglus* özvezy legény, közelébröl negyedikszer lépeit házossági életre. Ez elég eleven bizonyosság azok ellen, a' kik azt szokták ajakaikon pengetni, hogy a' házasság bajos állapot volna. Egy *Aszhord* nevü 73 elztendös afzfonyságot vett el az öreg, a' ki már most hasonló képpen a' harmadik férjfi-val fog próbát tenni. Jó reménsége van az atyafiaknak a' házásokhoz, minthogy már készíti a' menyetske a' főkötötskéket, és egyéb gyermekruhákat.

Hollándiából már el kezdetek *Angliába* érkezni, a' sajtal, vajjal, és egyéb elefégekkel terhelt hajók. Ez szerént vízfza érkezik már lassan az áldott békefleggel egygyütt a' *Hollándiai jó sajt is*. Valyon hát azok a' *Hollándiai jó aranyok*, meg érkeznek e' már nem soká? — *London* mellett egy *Curwen* nevü majoros olyan nagy káposzta-föt vagott le az idén, melynek magossága 3 láb, széleifége pedig 4 láb vólt, és 34 fontot nyomott, ha igaz.

Sok *Anglus* gavallérok gazdagon meg vendégelték a' békeflegért való örömökben minden falusi embereiket; egész ökröket, és ürüket sütettek számokra, és sok hordó sert osztattak ki nékiek. Ditséretes benne, hogy ennek alkalmatosságvával a' szegényekhez is igen bő kezük vóltak.

Newcastelben a' békeflegért való illuminítziók' alkalmatosságvával, mások között *Doktor Péarson* is meg különböztette magát az ablakaiban szemléltető keresztül látszó figurák által. Meg

legyzésre méltók voltak nevezetesen két ablakai, mellyek között az égygyikben egy skélet (egy börtől és husától egéfszen meg folttatott tont ember), a' másikkban pedig egy nagy sajt és egy nagy kenyér szemléletti. A' első alatt ezek a' szavak: a' hadakozás köveikézése, a' második alatt pedig ezek: a békeffég gyümöltse, olvastattak.

A' Londoni *Morning Chronicle* így ír: —
 „Ugy látszik, hogy az utólsó alkudozások' alkalmazásával, a' mi Ministerek a' volt Frantzia Printzekre nézve is tettek némely kedvező feltételeket a' Frantzia Országalólk' előibe. Előstik, hogy az Első Konzul, a' nélkül hogy ezen tikkely felett további vetélkedésbe bortsákozott volna, olyan nyilatkozatást tette, hogy az ő gondolkodásaszerént, a' Frantzia nemzetnek nemes szívüfégihez hozzá férhet az, hogy a' maga hajdoni fejeinek maradékaikat ne engedje idegen nemzeteknek adakozóságokból élni. Reméléség van, hogy ez iránt is törtéhetett némünémü égygyezés, és hogy Bonapárténak hajlandósága nagyon arra venni a' Frantzia nemzetet, hogy egy számkivetésben elő szerentsétlen familiának lovat tūrhatóbbé tegye.

Az Angliából Frantzia országba haza tēő Fr. fogjok, kiknek számok még valsmi 20 ezer emberre telik, mind egésségesek: minthogy a' betegek még ennekelőtte viszfza küldettettek. — Azt tartják az ahoz értők ezen hadi fogjokról, hogy ezeknek viszfzanyerésével véghetetlen sokat fog a' Frantzia tengeri erőnek virágzása nyerni, minthogy ezek nagyobb rézint mind szolgáltak a' tengeren, ki a' hadi, ki a' kereskedő, ki pedig a' prédáló hajókon. Fel lehet tenni, hogy minden 10 között válik 9 jó hajós legény.

Liverpoolban is 3 ezereen tartattak ezen hadi fogjok között. Ezeknek koránt sem volt olyan

roszszül a' dolgok, mint a' - hogy a' Frantzia hadi fogjokról közönségesen hírtetett vólt, hogy az Anglusoknál tartvának. Ezek *Liverpoolban*, az ő fogságoknak ideje alatt komédiát játszottak, dolgoztak, 's portékáknak eladására is, engedelmek vólt. Utóljára egy tánczos néma játékot produkáltak, a' mellyel egélszen meg nyerték a' lakosok' kedvit, 's magoknak is jó hasznot hajtottak véle, minthogy a' játék által a' békeffég inepeltetvén meg, igen jó lírával adakoztak érte mindenek. Az ára nem vólt a' bémenetelnék meg határozva: minden tettzése szerént fizethett, a' mit akart.

Török Birodalom.

A' leg újabb levelek, a' mellyek a' Török szélekről érkeztek, azt erősítik, hogy rész szerént *Szervia* felé, az ott uralkodó zenebonáknak lesztend-sítetésekre, rész szerént pedig *Widdin* felé *Pasman-Oglu* ellen, két Török fegyveres seregek mozdútanak volua meg: melyhez képp est híriül adattatott az Erdélyi szomszédoknak, hogy az idén félbe fog az ő Oláh - országi kereskedések szakadni, minthogy nem fognak onnét, juhat, sertést, és egyéb marháknak nemeit, ki-hajthatni.

Orosz Birodalom.

Folytatása a' Moskauban véghez ment Császári Koronázás' nevezetes czeremoniájának: —

„Le ül vén a' Császár az audientziás palotában a' kárpit alá, mingyár azután jelt adtak dob és trombiták által arról, hogy a' czeremoniák kezdődni fognak. Leg előbb is minden harangok meg szollaltak és az útzákon parádében álló Regementek, a' templom felé meö fényes seget

köszöntötték. Mídon a' közelebről elő számlált Császári tiz tizmerek a' templom eleibe meg érkeztek, a' Papság a' gráditsra eleikbe jött, és az alsó Pópa, füsttel fogadta és szentelt vízzel meg hintezte azokat. Bean a' templomban a' Császár eleibe jöttek a' Métropolita a' kerefztel és az első Püspök a' szentelt vízzel. A' Császár és Császárné előbb a' nagy óltárnak és a' szent képeknek tizteletet tettek, és azután a' templom' közepén álló kárpit alatt lévő tronusra fel ültek. A' Püspökök, Archimándriták, és a' több papi személyek, a' tronusból fogva a' nagy óltárig két sörban állottanak. Az éneklő sereg egygyet a' Soltárok közzül el énekelt. A' tizmerek az alatt le rakattattak, és azok, a' kik azokat hozták, a' tronus' gráditsain bizonyos rendben, valamint szintén néhány Marschallok és egyéb fő urak a' tronus előtt állottak; a' Generálisok a' körül lévő karokban foglaltak helyet.

„A' koronázást egy igen érzékeny tselekedet előzte meg. A' Császár a' tronusból le szállván, az édes anyjának az özvény Császárnénak eleibe állott, ki is ő Felségét egy szent képpel, a' melyet tulajdon maga felett, meg áldotta; a' mely tselekedetnek látására kevés, nézők tartoztathatták meg magokat a' könnyhullatástól. — Az Évangélium után fel adatta a' Császár magára a' palástot, a' melyet a' Métropolita hozott egy párnán eleibe, a' ki is annak fel adattatása közben egy ahoz illő könyörgést mondott el. Ezt a' czeremoniát egy második imátság, és ezt még egy harmadik követte. Azután elő hozatván a' Császár a' nagy koronát, azt maga magának fel tette, a' mely közben a' Métropolita ismét imádkozott; a' palástat ekkór a' job, és az almát a' bal kezébe adták ő F. gének, ki is ezekkel a' tronusba ismét felült. Itt le tévén ezeket, maga eleibe szollította a' Császárnét, és a' koronát a' ma-

ga fejről le vón, azzal a' Császárné' fejét meg illette, és azt ismét a' maga fejire tette. Ekkór elő hozták a' lú koronát; ezt a' Császár a' Császárné' fejire tette, és négy fő udvari Dámák oda illegettek: fel adta a' Császárnéra a' palástot is, fel kötötte réá a' Sz. András rendjét is; 's a' páltzát és almát ismét kezébe vette. A' Protodiakonus az egész Császári titulust fel olvasta, azután énekelni kezdett, mellyben az ő Fige hozzáú életéért esedezett, és néki az éneklő fereg is fekundált. Az alatt 101 ágyúlövések estek, az utzákon álló Regimentek hármás fálvét löttek. A' Protodiakonus' imadkozása közben, a' templomban lévő minden papi és világi személyek magokat a' tronus felé meghajtották.

„Vege lévén az éneklésnek, harangozásnak és ágyuzásnak, a' Császár a' tronusból le szállott, a' páltzát és almát az azokat hordozó személyeknek által adta, és terden állva egy könyörgést el olvasott; ekkór a' Metropolita térdepelt le a' templomba lévő minden papokkal és világiakkal együtt, és imadkoztak, a' melly alatt tsak a' Császár állott. Az után egy rövid örvendő beszédet tartott a' Metropólita; ezténeklés és harangozás követte, azután kezdődött a' *Liturgia*, mellynek nevezetesebb szakaszai alatt, a' milyen t. i. az Evangeliumnak el olvasatása, a' kenyérrel és pohárral való elő-jövetel, 's több e' - félek, ő Felsőgek koronájokat le vón, tartani másoknak által.

„Az alatt a' Moskai Vice-Kormányozó két személyeknek segedelmeikkel, egy arany paszmántos veres hozzáú szőnyeget terített el a' tronustól fogva az óltárig, mellyen a' Császár a' felkenetetés és a' szent, vatsorával való élés végett az óltárhoz állt; ezen bársónyra az óltár' ajtaja előtt még egy más drága arany maté-

ria szőnyeg terítettett. A Császárt követte a Császárné, és ez után, 's két oldalról azok a személyek, a' kik a' trónusnál körülettek állottak, a' kik most az óltár grádissain állapodtak meg. A' Császár közel az óltár ajtajához, melynek oroszlú Zneskige Deri, Királyi Kapu a' neve, a' mingyár említett arany matéria szőnyegre állott; a' Császárné pedig hátrább maradt.

„A' lekenetelés' c. ceremónija alatt, másoknak adta tartani a' Császár a' koronát, páltzát, és a' mat. A' Metropólita a' szent olajba, melyet egy új arany edényben tartott, egy ése-tet mártvín, ezzel a' Császár' homlokát, a' szem-ait a' két oroszlukait, száját, mejjét, a' kezei' fejeit és markait, megillette, a' melly munka köz-ben ezeket a' szavakat mondotta el: — „A' Sz. Lélek' ajándékának jegye! — A' szent olajat azután a' leg idősebb Püspök pamut-tal le törölte. Ekkor ismét meg szollaltak a' harangszó, ágyúdörgés, és puskaropogás. Az után a' Csá-szárné állott elő a' le írt drága szőnyegre a' fel-kenetelés végett: de a' kinek csak a' homloka il-lettetett meg a' szent olajjal. Most már bement a' Császár a' nagy óltár' ajtaján annak belső ré-szére (a' melyhez, mint gondolom, így ír a' tudó-sító, egyedül csak ő Felségének van jussa), a' hol szent vatsorával élt a' Metropólita kezeiből. Az után a' Császárné is, de csak az óltár' ajta-ja előtt, hasonló képpen áldozott, 's azzal mind ketten az előbbeni renddel, és koronásfövel, 's a' Császár a' páltzát és almat kezeiben tartván, a' tronus felé vizsza sétáltak.

„Az özvégny Császárné a' Nagy Hertzegnék-vel együtt a' ceremóniak után egyenesen vizs-za ment az udvarba: a' Császár pedig és az ifjú Császárné, a' Kathedrale templomból az Ar-changyal templomába mentek gyalog, egy olyan útan, a' mely egy kevéssé fel emelve, egy láb

magallágú karsfakkal körülvételre, és mindenütt veres porzóval bé borítva volt. Az alatt szünet nélkül szóltottak a' harangok, a' katonaság tüzelt, és az ágyuk dörgöttek. Az Archangyal templomanál, a' iz. képeknek, a' holt testeknek, és őseik temetőiknek és hamvaiknak tettek tiszteletet ö Felségek, a' mely érzékeny foglalatosságot az alatt a' jelenlévők sziveikben a' Papság enklése beteszitette. Az alatt, még a' templomban voltak ö F.gek, a' kárpitot 32 Stábtisztek tartották az ajtóban: a' mentel közben pedig mindenütt ugyanannyi Generálisok vitték az ö F.gek f.jek felett. Ebből a' templomból ismét az előbbembe, és onnét az udva-ba abba az audeuziás palotába tért vissza a' processió, a' melyből a' templomba ki indult volt.

„Előbb a' Császár sétált és ül: bé koronáson, az almával és palczával. igen méltóságosan a' a' tronusba: a' palásija ajját 8 Kamarás urak, és a' rojtyát a' fő Istálómester vitték. Hasonló pompával jött és ült bé a' Császárné is: ugyan annyi Kamarás urak hozták e' palásija ajját, és a' rojtyát a' fő Vadászmester tartotta.

„A' Kreml nevű belső várak a' hol mind ezek történtek egy régi Gothus ebédlő palotájában a' Császári asztalra az ételek fel hozattatván, egy-iz gálában és a' fő kíséretől követtetve, ezen palotába mentek a' Császár, és a' két Császárné. Két sorban állott a' nemes testörző sereg. A' három Fellegek a' tronusba egy számokra terített asztal mellé ütenek le. Az itt jelen lévő sok fő Papokat és fő méltóságokat lehetetlen elő számlálni.

„A' Kintstármester által adta a' koronázás emlékezetére veretett penzeket meg nézés végett a' két Császárnéknak, az után kézzől kézre adattattak a' jelenlévők között is. A' Nagy Hertzegnékhez Udvari fő tisztek hordozták el azokat. Az alatt meg szentelte a' Metropolita az éteket. A' több

Császári familia béli személyek külön asztalnál ültek: valamint szentén a' két leg első rangú fő emberek számára az ebédlő palotában, úgy szintén a' két másod rangú fő emberek' számára is más oldalfélt való palotákban terítették olyan nagy asztalokat, a' milyeneket csak lehetett. — Italt kívánván a' Császár, ezen jeladásra meg hajtották a' körül álló két első rangú urak magokat, és ők is a' számokra kézfén álló asztal mellé ültek. Az ételt Stábtisztek hordották fel; a' kik előtt a' fő Marschal és fő Czeremoniamester, utánaok pedig a' második Marschal és Czer. mester jöttek. Az asztalra Udv. Marschalok rakták fel az étkeket. Az ebéd alatt, éneklés és muzsikálás volt, &c. — Az élvéli illumináziók ritkaságai között leg nevezetesebb volt a' Kremlben a' *Welikoluk Iván* tornya, mely a' tövétől fogva a' tetejéig meg volt világosítatva.

„A' koronázás' napja után való napon ismét az Udvarnál ebédeltek a' két elsőbb rangbéli fő személyek; harmadik nap' a' Kormányozók' szerentsekívánásait fogadta el közösen a' Császár. Estve bál volt a' fenn említett Gethus palotában; negyedik nap ki költözött a' Császár a' *Kreml* várából a' külső udvarba. Végezetre következett az után a' nép' *inneptése*, a' melly ritkaságára nézve hasonló képpen meg érdemli az olvasást: —

„Azon a' nagy mezőn, a' mellyen *Izsó Pál*, egy nagy hadi seregnek mustráját és katonai próbáját tartotta volt, adatott most *Izsó Sándor* a' népnek egy nagy *innepet*. Ezen célra nézve a' térségnek egy nagy része pasit: töltéssel kerített előre körül. A' kerítésbe való külömbkülömb bémenetek' helyeiket, szépen készült magas oszlopok mutatták. A' több utak között szemléltetett egy különös út, a' mely kigyó formára tekergett a' mezőn keresztül, mellyre ágosok vértetve, és ezek kötelek által végük kötöztetve

lévén, a' melyre nézve ezt könnyű volt a' több útaktól meg különböztetési, úgymint a' mellyen csak a' Császári udvarhoz tartozók' hintóiknak volt szabad járni. Az egész kerítés, színekkel volt tele építve, valami 50 — 50 önyire egymástól. — Ezen színeket szép volt nézni, mint hogy mindenik különbkülömb féle festekkel volt bé kezeve, és minden féle tarka izönyegekkel fel tziírítva; a' színek alatt ülő különbkülömb féle jeles ruhájú fokaság is szép tárgya volt a' szemnek. Annak a' fok a'ztalnak izámát, mellyel ez a' mező meg volt rakva, a' népnek természetfele miatt lehetetlen meg határozni. — Minden a'ztal két fűrészdélzakkból állott, a' mellyek a' földbe vert tövekekre helyeztetődtek. Minden a'ztalon néhány nyírfafiatalfákkal szemléltettek, a' melyeknek ágaira almák' voltak szurkálva és kötözve. A' mező továbbá minden féle mezei házatskákkal, templomokkal kerti kunyhókkal, régiséget képzeltető úzve rosvadt kastelyokkal, hidakkal, és egyéb e' féle omladozóakkal, volt fel ékesítve.

A' mezei épületeknek, kerti házatskáknak, falusi tornyoknak vázron fedeleik alatt, a' különbkülömb féle szív-vidámitó italoknak nemeik nagy bövséggel voltak el dugattatva, olyan módon, hogy csak az eresz alól ki nyúló tsatornákból lehetett gondolni, hogy benn a' fedelek alatt valami a' féleknek kell leani. A' tsatornáknak végeik' alá nagy tsebrek (vedrek) voltak helyeztetve. — Voltak továbbá különbkülömb járdzó helyek' nemei kezittetve, t. i. kuklizó, lókázó, hintázó, és egyéb e' féle Orosz időtöltések. Itt a' fenn állva való lovaglás' mestere mütogatta, hogy mit tud. Amott egy kötelentántzó mesterkedett, hogy a' nyakát vagy lábát ki törhesse. Itt egy Tzigány sereg, Romai ruhába és fegyverbe öltöködve figurázott; egy más csoportban a' Tzigány afzfonyok' és léányok

produkálták a' mogok könnyű frerül és mint-egy az indulatokat és gondolatokat ki magyarázó t-n-izáikat. Itt egy *Pierot* kaukalekedett egy galamb-búgba, amott más e' e' f' lék viasz bubákat műtö-gottak — ezek pedig valamint malfizór miód péozér*, most mind ingyen szemléltettek. — A' sátorokat jó rész 100 ezer, a' pás tot és átakat pedig fokkal több emberek lepnek el. Az útakon Izéljel jiró hirtók' számít, a' mellyek 6 és 4 lo-vasok voltak, leg alább 5 ezere lehet terni. — Három minutum alatt minden eledelnek nemeleg kissebb izivakodás nélkül egészízen el költ: ha nem az itatra még ekkór nem botsáttatott a' nép.

„A' Császár délben égyedfél órakór érkezett ki ezen mezőre, ló hátan; mellette lovaglott jobb felől *Konstanjin* Nagy Hertzeg: mingyár utánok hirtókban az egész udvar, t. i. leg elől a' két Csá-szárnek egy diága hirtókban, az özvegy job felől; azután a' Nagy Hertzegnek, s több udvariak. A' Császár miód nütt le vett kalappal. Így járták néhány versben keresztül a' mezőt az örvendő fokaság között. A' Császár nem győzte az örvendő köszöntéseket visszazozni.

„Vérezétre az ivásra isjel adatott egy ráké-ta által a' népek. A' hatóránkból az italok ne-mei folyni kezdetek: hanem igen, igen, des ke-vés jutha ott le a' tsebrekig, minthogy azt százan-ként iparkodtak kalapjaik által egygyik a' másik elől el kapni a' tojakodók; a' mely miatt a' föld ivutt többet, mint ök. Arra az esetre, midön itt-ott egy-egy kicsi tsetepaté esett, hasonló kép-pen készen állottak el dugra a' vízpuskák, a' mellyek a' veszekedőkre viés esőt botsatván, tsak hamar el óltották azoknak hészégeket. El erven trélját a' vízpuska, a' ital ismét folyni kezdett, és a' meg békeilett emberek, újra hozzá kezdettek annak kapkodásához.

P. D.